PRIRUČNIK

ZA UČENJE MEDINSKOG IZDANJA KUR'ANA

HFZ. ELVIR DURANOVIĆ

Bugojno, 1429. po Hidžri/2008. godine

Hfz. Elvir Duranović, prof

PRIRUČNIK ZA UČENJE MEDINSKOG IZDANJA KUR'ANA

Izdavač:

Medžlis IZ Bugojno

Za izdavača:
Haris Mujić, prof

Recenzija:
Vehid ef. Arnaut, prof

Likovno oblikovanje:

Almedina Duranović, prof

Štampa:

„Grafika“ Bugojno

Bugojno, 1429. po Hidžri/ 2008. godine

PRIRUČNIK

ZA UČENJE MEDINSKOG IZDANJA KUR'ANA

HFZ. ELVIR DURANOVIĆ

Bugojno, 1429. po Hidžri/2008. godine

Uvod

Hvala pripada Allahu, dž.š., Milostivom, Samilosnom. Svjedočimo da nema drugog Boga osim Njega, Jednog i Jedinog. Neka je Božiji blagoslov i spas na Vjerovjesnika Muhammeda, a.s., koji je u potpunosti ispunio poslaničku misiju. Molimo Uzvišenog Allaha da se smiluje našim roditeljima i imamima koji su nas poučavali dini islamu i njegovim propisima.

Od islamizacije naših krajeva u XV vijeku, pa sve do kraja XX vijeka u Bosni i Hercegovini su se učili, prepisivali i štampali Kur'ani sa pravopisom karakterističnim za Osmansku carevinu. Muslimani u našoj zemlji navikli su se na taj rukopis i s lahkoćom ga čitali i učili. Udžbenici za učenje kur'anskog pisma prilagođeni su pravopisu na kojem su štampani Mushafi. Najpoznatiju sufaru – uvod u kur'ansko pismo, napisao je Idris Demirović. Godine 2007. El-Kalem, izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini, objavio je 17. izdanje ovog udžbenika.

Sredinom devedesetih godina XX vijeka u našoj zemlji počinju sve više da se koriste izdanja Kur'ana štampana u Medini, Saudijska Arabija. Danas, nema ni jedne muslimanske kuće u Bosni i Hercegovini da nema barem jedan primjerak ovog Mushafa. Kur'ani štampani u Medini masovno se

upotrebljavaju u mektebskoj nastavi i na kursevima za odrasle koji žele naučiti pravilno čitati Kur'an.

Međutim, Kur'ani štampani u Medini nisu napisani istim pravopisom s kojim su bili napisani Kur'ani što su se stoljećima ranije koristili u Bosni i Hercegovini. Pravopis po kojem je štampano medinsko izdanje Kur'ana očigledno se razlikuje od ranijeg osmanskog. U pravopisu medinskog izdanja Kur'ana primjenjena su tedžvidska pravila što izaziva zabunu kod učača.

Vakum koji nastaje nakon što neko pređe sufaru – uvod u kur'ansko pismo, i samog učenja medinskog izdanja Kur'ana, popunjava ovaj priručnik. U *Priručniku za učenje medinskog izdanja Kur'ana* objašnjena su sva tedžvidska pravila koja su u pravopisu ovog Kur'ana napisana. Pored toga, pojašnjeni su svi znakovi koji se pojavljuju u medinskom izdanju Kur'ana, a nema ih u sufari. *Priručnik za učenje medinskog izdanja Kur'ana* pomoći će svima koji ne znaju dovoljno arapski jezik da, između ostalog, pravilno čitaju zbunjujuće početke pojedinih ajeta, ili da prilikom spajanja riječi dodaju određene harfove o čemu do sada nisu imali upute.

Molimo Uzvišenog Allaha da primi naša dobra djela i uputi nas na Pravi put. Amin.

hfz. Elvir Duranović

PRVA LEKCIJA

ٱ

HEMZETUL-VASL - ELIF ZA SPAJANJE

Hemzetul-vasl je znak koji se uvijek nalazi na početku riječi. Ne čita se, već ukazuje na spajanje između dvije riječi, pa ćemo ga mi nazvati **ELIF ZA SPAJANJE**. Poslije **elifa za spajanje** slijedi harf sa sukunom ili harf sa tešdidom. **Elif za spajanje** je označen sa elifom na kojem se nalazi mali harf SĀD.

ا + صـ = ٱ

Učači Kur'ana koji se po prvi put susreću sa **elifom za spajanje** miješaju ovaj znak sa elifom iznad kojeg je damma (أُ), a koji se čita kao kratki samoglasnik **U**. Pogledajte kako izgledaju ova dva znaka i uočite razlike:

ٱ = HEMZETUL-VASL

أُ = KRATKI SAMOGLASNIK U

Kako smo napomenutli, **elif za spajanje** se ne čita, već služi kao znak koji ukazuje na spajanje između dvije riječi.

Primjeri:

مِنَ ٱلنَّاسِ   فِى ٱلْأَرْضِ   إِنَّ ٱلَّذِينَ

INN**E - LLE**ZĪNE   FI**L - E**RDI   MI**NE - N**NĀSI

وَ ٱسْتَعِينُوا   هُوَ ٱلَّذِى   مِنَ ٱلْجَنَّةِ

MI**NE-L-DŽI**NNETI   HUV**E-LL-E**ZĪ   V**E-S**TE'ĪNŪ

أَنْزَلَ ٱلتَّوْرَاةَ   هُوَ ٱلْعَزِيزُ   عَلَيْكَ ٱلْكِتَابَ

ALEJ**KE-L-**KITĀBE   HU**VE-L-**AZĪZU   ENZE**LE-TTE**VRĀTE

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **elif za spajanje** označen posebnom bojom!

وَلاَ تَلْبِسُوا ٱلْحَقَّ بِٱلْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا ٱلْحَقَّ.

وَأَقِيمُوا ٱلصَّلاَةَ وَءَاتُوا ٱلزَّكَاةَ وَٱرْكَعُوا مَعَ ٱلرَّاكِعِينَ.

أَتَأْمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلْبِرِّ. وَٱسْتَعِينُوا بِٱلصَّبْرِ وَٱلصَّلَوٰةِ.

قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمُ ٱلدَّارُ ٱلْاخِرَةُ عِنْدَ ٱللَّهِ خَالِصَةً

مِنْ دُونِ ٱلنَّاسِ فَتَمَنَّوُا ٱلْمَوْتَ. وَإِذْ ءَاتَيْنَا مُوسَى

ٱلْكِتَابَ وَٱلْفُرْقَانَ. أَنْتَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ.

عَلَيْكَ ٱلْكِتَابَ بِٱلْحَقِّ.

DRUGA LEKCIJA

ۡ

SUKŪN

U medinskom izdanju Kur'ana sukūn je napisan kao poluotvoreni kružić, poput glave od harfa (ح) . Učači Kur'ana koji se po prvi put susreću sa medinskom izdanjem Kur'ana vrlo često miješaju ovakav način pisanja sukūna (ۡ) sa kratkim samoglasnikim U (ُ).

SUKŪN = ۡ
KRATKI SAMOGLASNIK U = ُ

Pročitaj naredni ajet u kojem je sukūn posebno označen.

قَالَا رَبَّنَا ظَلَمۡنَا أَنۡفُسَنَا وَإِنۡ لَمۡ تَغۡفِرۡ لَنَا وَتَرۡحَمۡنَا

لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَاسِرِينَ.

TREĆA LEKCIJA

ٱللَّهُ

ČITANJE RIJEČI ALLĀH

Riječ Allāh u medinskom izdanju Kur'ana napisana je tako što je elif s početka riječi pretvoren u elif za spajanje (ٱ)

Umjesto أَللَّهُ piše ٱللَّهُ

To znači da se riječ Allāh uvijek veže sa harfom prije nje.

Primjeri:

إِنَّ ٱللَّهَ	أَمِ ٱللَّهُ	فِى ٱللَّهِ
IN**NEA- LLĀ**HE	E**MI -LLĀ**HU	F**IL- LLĀ**HI

Kada se riječ Allāh nalazi na početku ajeta čita se kao da umjesto elifa za spajanje (ٱ) piše elif sa fethom (أَ).

أَللَّهُ = ٱللَّهُ

Primjer:

أَللَّهُ وَلِىُّ ٱلَّذِينَ = **ٱللَّهُ** وَلِىُّ ٱلَّذِينَ

ALLĀHU VELIJJULLEZĪNE

أَللَّهُ ٱلصَّمَدُ = **ٱللَّهُ** ٱلصَّمَدُ

ALLĀHU - SSAMED

Riječ Allāh u sintagmi Lillāhi piše se na način da umjesto elifa na početku riječi stoji **LI (لِ)**.

Primjeri:

لِلَّهِ مَا فِى ٱلسَّمَاوَاتِ وَ**لِلَّهِ** عَلَى ٱلنَّاسِ

LILLĀHI MĀ FISSEMĀVĀTI VE LILLĀHI 'ALEN-NĀSI

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **riječ Allāh** posebno označena!

يَأْتِ بِكُمُ **ٱللَّهُ** جَمِــيعًا **إِنَّ ٱللَّهَ** عَلَى كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ.

ٱللَّهُ لاَ إِلَـــهَ إِلاَّ هُوَ ٱلْحَىُّ ٱلْقَيُّومُ. وَمَكَرُوا وَمَكَرَ **ٱللَّهُ**

وَ ٱللَّهُ خَيْــرُ ٱلْمَاكِرِينَ. إِنَّا **لِلَّهِ** وَ إِنَّا إِلَيْــهِ رَاجِعونَ.

ٱللَّهِ ٱلَّذِى لَهُ مَا فِى ٱلسَّمَاوَاتِ وَمَا فِى ٱلْأَرْضِ.نَحْنُ

أَنْــصَارُ **ٱللَّهِ** ءَامَــنَّا **بِٱللَّهِ** وَٱشْهَدْ بِأَنَّامُسْلِمُونَ.**ٱللَّهُ**

ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَاوَاتِ وَ ٱلْأَرْضَ.**وَٱللَّهُ** يَعْلَمُ إِنَّكَ

لَرَسُولُهُ **وَ ٱللَّهُ** يَشْــهَدُ إِنَّ ٱلْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ.

وَ**لِلَّهِ** ٱلْمَشْرِقُ وَٱلْمَغْرِبُ فَأَيْــنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ **ٱللَّهِ**.

ČETVRTA LEKCIJA

ۡا ۡو ۡى

OZNAČAVANJE HARFOVA KOJI SU NAPISANI, ALI KOJI NE UTIČU NA ČITANJE KUR'ANA

Prema pravilima arapskog jezika na kojem je objavljen Kur'an neki harfovi se pišu, ali se ne čitaju, već se preko njih prelazi kao da ih nema. Ti harfovi mogu biti: elif, vāv i jā.

Harfovi preko kojih se prelazi i koji ne utiču na učenje Kur'ana označeni su u medinskom izdanju Kur'ana malom nulom (۟) ili kružićem (۠)koji se nalazi iznad njih.

Međutim, ako se mali kružić nalazi iznad elifa na kraju riječi iza koje dolazi harf sa vokalom tada se taj elif čita, ali samo prilikom stajanja kao dugi vokal Ā (أَنَا۠)

Primjeri:

وَمَاتُوا۟	كَفَرُوا۟	فَأُو۟لَـٰٓئِكَ
VE MĀTŪ	KEFERŪ	FE ULĀIKE

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima su **harfovi koji se ne čitaju** posebno označeni!

إِلاَّ ٱلَّذِينَ تَابُو**اْ** وَ أَصْلَحُو**اْ** وَ بَيَّنُو**اْ** فَأُ**وْ**لَـٰئِكَ.

وَ ٱلَّذِينَ هَاجَرُو**اْ** وَ جَاهَدُو**اْ** فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ. إِنَّنِى أَنَ**اْ**

ٱللَّهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ أَنَ**اْ**. أَلاَّ تَعْبُدُو**اْ** إِلاَّ ٱللَّهَ إِنَّنِى لَكُمْ

مِنْهُ نَذِيرٌ وَ بَشِيرٌ. أُعِيدُو**اْ** فِيهَا وَذُوقُو**اْ** عَذَابَ. لَيَقُولَنَّ

ٱلَّذِينَ كَفَرُو**اْ** إِنْ هَـٰذَا إِلاَّ سِحْرٌ مُبِينٌ. إِلاَّ ٱلَّذِينَ

صَبَرُو**اْ** وَ عَمِلُو**اْ** ٱلصَّالِحَاتِ أُ**وْ**لَـٰئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ.

فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِيبُو**اْ** لَكُمْ فَٱعْلَمُو**اْ** أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ

ٱللَّهِ وَأَنْ لاَ إِلَـٰهَ إِلاَّ هُوَ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ.

PETA LEKCIJA

ءَا

PISANJE I ČITANJE DUGOG SAMOGLASNIKA Ā

U medinskom izdanju Kur'ana dugi samoglasnik Ā napisan je na nekoliko načina. Prvi način pisanja dugog smoglasnika Ā je da poslije harfa sa fethom (َ) dođe elif (ا) bez ikakvog znaka.

(DE) دَ + ا = دَا (D Ā)

Primjer:

يَدَاكَ	بِعَصَاكَ	رَاجِعونَ	فَأَيْنَمَا
JE**DĀ**KE	BI'A**SĀ**KE	**RĀ**DŽI'ŪN	FE EJNE**MĀ**

Kada se izgovara sam, dugi samoglasnik Ā tvori se od hemzeta s fethom (ءَ) poslije kojeg dolazi elif (ا) bez ikakvog znaka.

(E) ءَ + ا = ءَا(Ā)

ءَانَسْتُ   ءَاتِيكُمْ   ءَامَنَ   ءَايَةٌ

ĀNESTU   **Ā**TĪKUM   **Ā**MENE   **Ā**JETUN

Drugi način pisanja dugog samoglasnika Ā je da poslije harfa sa fethom (َ) dođe mala uspravna crta (ٰ).

(RE) رَ + ٰ = رَٰ (**RA**)

Primjer:

صَٰدِقِينَ   أُوْلَٰئِكَ   كِتَٰبَ   أَبْصَٰرِهِمْ

SĀDIKĪN   U**LĀ**IKE   KI**TĀ**BE   EB**SĀ**RIHIM

Treći način pisanja dugog samoglasnika Ā u medinskom izdanju Kur'ana je da poslije harfa sa fethom **(** َ **)** dođe harf jā sa malom crtom **(ىٰ)**. Tada se dugi samoglasnik Ā čita isključivo sa harfom koji dolazi prije harfa jā sa malom crtom **(ىٰ)**.

(TE) تَ + ىٰ = تَىٰ (TA)

Primjer:

مُوسَىٰ = **MUSĀ**, a ne MUSEJĀ

تَرَىٰ = **TERĀ**, a ne TEREJĀ

أُخْرَىٰ = **UHRĀ**, a ne UHREJĀ

إِلَىٰ = **ILĀ**, a ne ILEJĀ

عِيسَىٰ = **ISĀ**, a ne ISEJĀ

حُسْنَىٰ = **HUSNĀ**, a ne HUSNEJĀ

كُبْرَىٰ = **KUBRĀ**, a ne KUBREJĀ

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima **su neki dugi samoglasnici Ā** posebno označeni!

وَ**مَا** تَحۡتَ ٱل**ثَّرَىٰ**. لَن **يَنَا**لَ **ٱللَّهَ** لُحُو**مُهَا** وَ**لَا** دِ**مَا**ؤُ**هَا** وَ

لَـٰكِن **يَنَا**لُهُ ٱلتَّـقۡ**وَىٰ** مِنكُمۡ كَ**ذَٰ**لِكَ سَخَّرَ**هَا** لَكُمۡ

لِتُكَبِّرُواْ ٱللَّهَ **عَلَىٰ مَا هَدَا**كُمۡ وَبَشِّرِ ٱلۡمُحۡسِنِينَ .

قَالَا رَبَّنَا ظَلَ**مۡنَا** أَنفُ**سَنَا** وَإِن لَّمۡ تَغۡفِرۡ **لَنَا** وَتَرۡحَ**مۡنَا**

لَنَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡ**خَا**سِرِينَ. فَٱسۡتَمِعۡ **لِمَا** يُو**حَىٰ**. لِنُرِيَكَ

مِنۡ ءَ**ايَا**تِنَا ٱلۡكُبۡـ**رَىٰ**. وَ**قَا**لَتۡ أُو**لَـٰ**هُمۡ لِأُخۡرَاهُمۡ **فَمَا**

كَانَ لَكُمۡ عَلَيۡ**نَا** مِن فَضۡلٖ فَذُوقُواْ ٱلۡعَ**ذَا**بَ بِ**مَا** كُنتُمۡ .

ŠESTA LEKCIJA

لأ

ČITANJE DUGOG SAMOGLASNIKA Ā U LĀM-ELIFU

Dugi samoglasnik Ā u LĀM-ELIFU (لا) piše se s hemzetom **<u>unutar</u>** LĀM-ELIFA **(**لأ**)**.

(LE) لَ + ءَا = لَأَ (LE**Ā**)

Primjer:

بِالْيَوْمِ الْأَخِرِ	إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَأَيَةً لَّكُمْ
BIL-JEVMI**L-Ā**HIRI	INNE FĪ ZĀLIKE **LEĀ**JETEN-LLEKUM

S druge strane, kratki samoglasnik E u LĀM-ELIFU (**لأ**) piše **n a v r h u** elifa (**لأ**).

(LE) لَ + اَ = **لَأَ** (LEE)

Primjer:

وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ ٱلْأَسْبَابُ	بِهِ ٱلْأَرْضَ
VE TEKATTA'AT BIHIMU**L-E**SBĀB	BIHI**L-E**RDA

Za vježbu napiši kako se čitaju sljedeće riječi:

وَعَلَّمَ ءَادَمَ ٱلْأَسْمَآءَ	لَأَيَٰتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ
______________________	______________________

SEDMA LEKCIJA

~

ZNAK ZA DUŽI IZGOVOR DUGIH SAMOGLASNIKA

Kada iznad dugih samoglasnika Ī, Ā i Ū dođe znak za duži izgovor ~ tada se ovi samoglasnici čitaju produženo od 4 do 6 puta.

(ŠĀ) شَا + ~ = شَآ (ŠĀĀĀĀĀĀĀ)

Primjer:

مَنْ يَشَآءُ

MEN JEŠĀĀĀĀĀĀĀU

قَالُوٓاْ ءَامَنَّا

KĀLŪŪŪŪ ĀMENNĀ

قَآئِمًا

KĀĀĀĀĀĀĀIMEN

اَلَّذِىٓ أَطْعَمَهُمْ

ELLEZĪĪĪĪ AT'AMEHUM

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **znak za duži izgovor** posebno označen!

وَٱلَّذِينَ يُؤْمِنُونَ **بِمَآ** أُنْزِلَ إِلَيْكَ **وَمَآ** أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ.

فَجَعَلَهُ **غُثَآ**ءً أَحْوَى.هُوَ ٱلَّذِى جَعَلَ ٱلشَّمْسَ **ضِيَآ**ءً

وَ ٱلْقَمَرَ نُورًا وَ قَدَّرَهُ. **كُلَّمَآ** أَرَا**دُوٓ**اْ اَنْ يَخْرُجُواْ.

فَإِنْ **حَآ**جُّوكَ فَقُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِىَ لِلَّهِ وَمَنِ ٱ تَّبَعَنِ.

تَعَالَوْ اْ نَدْعُ **أَبْنَآ**ءَ نَا وَ **أَبْنَآ**ءَكُمْ وَ **نِسَآ** ءَنَا

وَ**نِسَآ**ءَكُمْ. قُلْ **يَآ** أَهْلَ ٱلْكِتَابِ تَعَالَوْ اْ إِلَى كَلَمَةٍ

سَوَآءٍ بَيْنَنَا وَ بَيْنَكُمْ. لَيْسُواْ **سَوَآ**ءً مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَابِ

أُمَّةٌ **قَآ**ئِمَةٌ يَتْلُونَ ءَايَاتِ ٱللَّهِ ءَ**انَآ**ءَ ٱللَّيْلِ.

ٱلَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا **إِنَّنَآ** ءَامَنَّا .

OSMA LEKCIJA

ٱنظُرْ

ČITANJE AJETA KOJI POČINJU SA ELIFOM ZA SPAJANJE

Brojni ajeti u medinskom izdanju Kur'ana započinju sa elifom za spajanje (ٱ) tako da učači koji ne poznaju dovoljno arapski jezik netačno čitaju ove ajete.

Postoje dvije vrste ajeta koji započinju sa elifom za spajanje:

1. Prva vrsta su ajeti koji započinju sa određenim članom (ال) odnosno sa pokaznim zamjenicama Ellezī (ٱلَّذِى) i Elletī (ٱلَّتِى) i njihovim varijantama. Počeci ovih ajeta čitaju se kao da je umjesto elifa za spajanje (ٱ) napisan elif sa fethom (اَ).

Na početku ajeta:

ٱلْ čita se kao da piše اَلْ

ٱلَّذِى čita se kao da piše اَلَّذِى

ٱلَّتِى čita se kao da piše اَلَّتِى

Primjer 1.:

ٱلَّتِى تَطَّلِعُ عَلَى ٱ لْاَ فْئِدَةِ

Čita se kao da je napisano:

اَلَّتِى تَطَّلِعُ عَلَى ٱ لْاَ فْئِدَةِ

Primjer 2.:

ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَالَمِينَ

Čita se kao da je napisano:

اَلْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلْعَالَمِينَ

Primjer 3.:

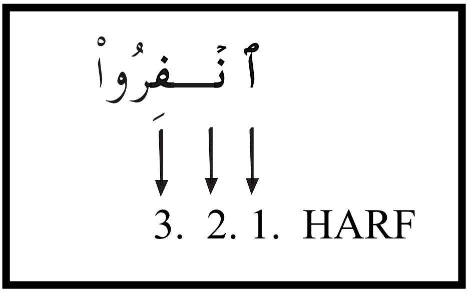
ٱلَّذِى جَمَعَ مَالاً وَعَدَّدَهُ

Čita se kao da je napisano:

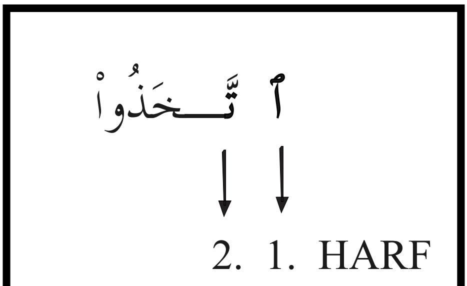
اَلَّذِى جَمَعَ مَالاً وَعَدَّدَهُ

Druga vrsta su ajeti koji započinju nekim glagolskim oblikom, uglavnom imperativom. Oni se čitaju na takav način da se obrati pažnja na znak koji se nalazi na trećem harfu.

Način brojanja harfova od početka ajeta

Ukoliko se na harfu poslije elifa za spajanje (ٱ) nalazi tešdīd, tada se početak ajeta određuje na osnovu znaka koji je na drugom harfu.

I Način čitanja ajeta koji započinju elifom za spajanje

Ako je na trećem harfu kratki samoglasnik U (ـُ), tada se elif za spajanje (ٱ) s početka ajeta čita kao da je na njemu kratki samoglasnik U (اُ).

Primjer 1.:

ٱدْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

Na trećem harfu s početka ovog ajeta je kratki samoglasnik U (ـُ) , pa se početak ovog ajeta čita kao da piše:

اُدْعُواْ رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً

Primjer 2.:

ٱتْلُ مَا أُوحِىَ إِلَيْكَ

Na trećem harfu s početka ovog ajeta je kratki samoglasnik U (ـُ) , pa se početak ovog ajeta čita kao da piše:

اُتْلُ مَا أُوحِىَ إِلَيْكَ

II Način čitanja ajeta koji započinju elifom za spajanje

Ako je na trećem harfu kratki samoglasnik I (ـِ) ili kratki samoglasnik E (ـَ) tada se elif za spajanje (ٱ) s početka ajeta čita kao da je na njemu kratki samoglasnik I (اِ).

Primjer 1.:

ٱهْدِنَا ٱلصِّرَاطَ ٱلْمُسْـــتَقِيمَ

Na trećem harfu je kratki samoglasnik I (ـِ) , pa se početak ajeta čita kao da piše:

اِهْدِنَا ٱلصِّرَاطَ ٱلْمُسْـــتَقِيمَ

Primjer 2.:

ٱعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ

Na trećem harfu s početka ovog ajeta je kratki samoglasnik E (ـَ) , pa se početak ajeta čita kao da piše:

اِعْلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ شَدِيدُ ٱلْعِقَابِ

VJEŽBA

Pravilno pročitaj početke sljedećih ajete u kojima je **treći harf** na osnovu kojeg se određuje početak ajeta označen **strelicom**!

ٱتَّخَذُوهُ وَكَانُواْ ظَالِمِينَ. ٱدْخُلُواْ ٱلْجَنَّـــةَ لاَ خَوْفٌ

عَلَيْكُمْ . ٱقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَى بِـــنَفْسِكَ ٱلْيَوْمَ عَلَيْكَ

حَسِيبًا. ٱنْظُرْ كَيْفَ كَذَبُواْ عَلَى. ٱتَّبِـــعْ مَا أُوحِيَ

إِلَيْكَ مِنْ رَّبِّكَ. ٱتْـــلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ ٱلْكِتَابِ.

ٱسْتَجِيبُواْ لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ. ٱسْتَغْفِرْ لَهُمْ

أَوْ لاَ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ. ٱتَّخَذُواْ أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَـــانَهُمْ

أَرْبَابًا. ٱنْـــفِرُواْ خِفَافًا وَثِـــقَالاً. ٱصْلَوْهَا ٱلْيَوْمَ بِمَا

كُنْـــتُمْ تَكْفُرُونَ. ٱقْـــتَرَبَتِ ٱلسَّاعَةُ وَٱنْشَقَّ ٱلْقَمَرُ.

ٱعْلَمُـــواْ أَنَّ ٱللَّهَ يُحْيِي .

DEVETA LEKCIJA

نِ

SPAJANJE RIJEČI KOJA ZAVRŠAVA TENVĪNOM SA RIJEČI KOJA POČINJE ELIFOM ZA SPAJANJE IZA KOJEG JE HARF SA SUKŪNOM, ODNOSNO TEŠDĪDOM

Riječ koja završava tenvīnom spaja se sa riječi koja počinje elifom za spajanje (ٱ) iza kojeg je harf sa sukūnom (ْ) ili tešdīdom (ّ) tako što se između njih doda slog **NI** (نِ), a drugi dio tenvīna se ne čita.

PRIMJERI:

جَمِيعًا ٱلَّذِى čita se kao da piše: جَمِيعَ **نِ** ٱلَّذِى
يَوْمَئِذٍ ٱلْحَقُّ čita se kao da piše: يَوْمَئِذِ **نِ** ٱلْحَقُّ
رَجُلٌ ٱفْتَرَى čita se kao da piše: رَجُلُ **نِ** ٱفْتَرَى

Dakle, kada poslije tenvīna dođe sukūn ili tešdīd:

Umjesto اً čita se اَنِ

Umjesto اٌ čita se اُنِ

Umjesto اٍ čita se اِنِ

Primjer 1.:

أَصَابَتۡهُ فِتۡنَةٌ ٱنقَلَبَ عَلَىٰ وَجۡهِهِ

čita se kao da je napisano:

أَصَابَتۡهُ فِتۡنَةُ **نِ** ٱنقَلَبَ عَلَىٰ وَجۡهِهِ

Primjer 2.:

فَإِنۡ أَصَابَهُ خَيۡرٌ ٱطۡمَأَنَّ بِهِ

čita se kao da je napisano:

فَإِنۡ أَصَابَهُ خَيۡرُ **نِ** ٱطۡمَأَنَّ بِهِ

VJEŽBA

Pravilno spoji **riječ koja završava tenvīnom sa riječi koja počinje elifom za spajanje (ٱ) iza kojeg je harf sa sukūnom, odnosno tešdīdom** u sljedećim ajetima!

أَمۡوَالٌ **ٱ** قۡتَرَفۡتُمُوهَا. اَلۡمُلۡكُ يَوۡمَئِذٍ **ٱ** لۡحَقُّ لِلرَّحۡمَـٰنِ.

سَاءَ مَثَلاً **ٱ** لۡقَوۡمُ ٱلَّذِينَ كَذَّبُواْ بِئَايَاتِنَا.

تَعِظُونَ قَوۡمًا **ٱ** للَّهُ مُهۡلِكُهُمۡ أَوۡ مُعَذِّبُهُمۡ. انِّى

رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيۡكُمۡ جَمِيعًا **ٱ** لَّذِى لَهُۥ مُلۡكُ

ٱلسَّمَاوَاتِ. وَ قَالَتِ ٱلۡيَهُودُ عُزَيۡرٌ **ٱ** بۡنُ ٱللَّهِ. حَتَّى إِذَا

أَتَيَا أَهۡلَ قَرۡيَةٍ **ٱ** سۡتَطۡعَمَا أَهۡلَهَا فَأَبَوۡاْ. جَنَّاتِ عَدۡنٍ

ٱ لَّتِى وَعَدَ ٱلرَّحۡمَنُ عِبَادَهُۥ بِالۡغَيۡبِ. إِنۡ هُوَ إِلاَّ

رَجُلٌ **ٱ** فۡتَرَى عَلَى ٱللَّهِ.

DESETA LEKCIJA

هُ هِ

DAMĪR

Damīr je zamjenica HU (هُ) ili HI (هِ) koja uvijek dolazi na kraju riječi. Može se čitati kratko ili dugo.

1. Damīr se izgovara dugo ako je ispred njega harf sa kratkim samoglasnikom E, I, ili U.

إِنَّهُ = INNE**HŪ** بَعدِهِ = B'ADI**HĪ**

U medinskom izdanju Kur'ana damīr koji se izgovara dugo označen je sa malim harfom vāv (و) poslije HŪ, odnosno sa malim harfom jā (ے) poslije HĪ.

Primjer:

فَإِنَّ ٱللَّهَ بِهِۦ عَلِيمٌ لَا تَأۡخُذُهُۥ سِنَةٌ

2. Damīr se izgovara kratko ako je ispred njega neki dugi samoglasnik Ā, Ī, Ū ili harf sa suk**ū**nom. Kratki izgovor zamjenice damīr u medinskom izdanju Kur'ana nije ničim označen.

Primjer:

يَدَيْــــهِ = JEDEJHI مِنْهُ = MINHU

فِيهِ = FĪHI

فَأَصْـــبَحَ هَشِــيمًا تَذْرُوهُ ٱلرِّيَاحُ

Dakle, u medinskom izdanju Kur'ana, damīr se čita kratko ako nema nikakvih znakova poslije njega, odnosno, čita se dugo ako je označen malim harfovima vāv (و) ili jā (ے).

VJEŽBA

Pravilno pročitaj zamjenicu **damīr** koja je u sljedećim ajetima posebno označena!

مَنْ ذَا ٱلَّذِى يَشْفَعُ عِنْــدَهُۥ إِلاَّ بِإِذْنِهِۦ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

أَيْدِيهِمْ. فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَىْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ

هَنِيئًا مَرِيئًا. وَ لاَ يَؤُودُهُۥ حِفْظُهُمَا. وَمَنْ يُطِعِ ٱللَّهَ

وَ رَسُولَهُۥ يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِى مِنْ تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَارُ.

فَمَنْ بَدَّلَهُۥ بَعْدَ مَا سَمِعَهُۥ فَإِنَّـــمَا إِثْمُهُۥ عَلَى ٱلَّذِينَ

يُبَدِّلُونَهُۥ إِنَّ ٱللَّهَ.وَٱذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ. إِنْ

تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ. فَبِأَىِّ حَدِيثٍ

بَعْدَهُۥ يُؤْمِنُونَ. مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِۦ سُلْطَانًا. إِلاَّ تَأْوِيلَهُۥ

يَوْمَ يَأْتِى تَأْوِيلُهُۥ يَقُولُ ٱلَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ.

JEDANAESTA LEKCIJA

مـ , لا , ج , صلى , قلى , س

ZNAKOVI ZA ZASTAJANJE

U medinskom izdanju Kur'ana postoji nekoliko znakova koji označavaju da li se na nekom mjestu treba ili ne treba zastati, odnosno da li je bolje stati i predahnuti, ili je bolje na tom mjestu ne zastajati. Ti znakovi su mali harfovi napisani iznad kur'anskih riječi. Ima ih sedam. To su:

لا , ج , صلى , قلى , س ,مـ i ∴ ∴

مـ - Znak za obavezno zastajanje

Učač Kur'ana obavezan je stati kada dođe do riječi iznad koje je ovaj znak (يَسْمَعُونَۘ) jer se na tom mjestu smisao i značenje teksta upotpunjuju i završavaju.

مـ =

Primjer:

إِنَّمَا يَسۡتَجِيبُ ٱلَّذِينَ يَسۡمَعُونَۘ وَٱلۡمَوۡتَىٰ يَبۡعَثُهُمُ ٱللَّهُ

لا – Znak za zabranjeno zastajanje

Zabranjeno je zastajanje na riječi iznad koje je ovaj znak jer bi se na taj način iskrivilo značenje teksta i njegov smisao. Ukoliko učač bude prisiljen da zastane na riječi iznad koje je ovaj znak, dužan je vratiti se nazad i proučiti dio teksta ispred riječi iznad koje je ovaj znak i tu riječ.

لا =

Primjer:

وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ مَاذَا أَنۡزَلَ رَبُّكُمۡۙ قَالُواْ اَسَاطِيرُ

ج - Znak da je dozvoljeno i zastati i preći

Ovaj znak označava da je zastajanje na riječi iznad koje se nalazi kao i prelazak preko nje ispravan. Znači, učaču Kur'ana ostavljeno je da izabere hoće li zastati na riječi iznad koje se nalazi ovaj znak ili će nastaviti učenje. Šta god izabere neće doći do poremećaja značenja i smisla teksta.

ج =

Primjer:

وَمَن يَتَوَكَّلْ عَلَى ٱللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُۥٓ ۚ إِنَّ ٱللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِۦ

صلى - Znak da je bolje preći nego stati

Ovaj znak iznad riječi u Kur'anu označava da učač može zastati na toj riječi, ali je bolje da nastavi sa učenjem Kur'ana. Ako učač predahne na riječi iznad koje je ovaj znak nije dužan da se vraća i ponavlja proučeni tekst.

Primjer:

وَلَقَدْ أَخَذَ ٱللَّهُ مِيثَاقَ بَنِىٓ إِسْرَٰٓءِيلَ وَبَعَثْنَا مِنْهُمُ

ٱثْنَىْ عَشَرَ نَقِيبًا ۖ وَقَالَ ٱللَّهُ إِنِّى مَعَكُمْ ۖ لَئِنْ أَقَمْتُمُ

ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَيْتُمُ ٱلزَّكَوٰةَ.

قلى - Znak da je bolje stati nego preći

Ovaj znak iznad riječi u kur'anskom tekstu označava da učač može nastaviti učenje, ali je preče da zastane i predahne.

Primjer:

وَ إِذَا تَوَلَّى سَعَى فِى ٱلْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَ يُهْلِكَ

ٱلْحَرْثَ وَ ٱلنَّسْلَ ۗ وَ ٱللَّهُ لاَ يُحِبُّ ٱلْفَسَادَ.

س – Znak za zastajanje bez uzimanja daha

Znak za zastajanje bez uzimanja daha naziva se *sekta*. *Sekta* označava da se na riječi iznad koje se nalazi treba kratko zastati bez uzimanja daha.

Primjer:

قَالُواْ يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقَدِنَا ۜ هَذَا مَا وَعَدَ

ٱلرَّحْمَنُ وَصَدَقَ ٱلْمُرْسَلُونَ.

Sekta se u Kur'anu pojavljuje na četiri mjesta.

ۛ ۛ Tri tačke koje dolaze jedne uz druge

Ovaj znak označava da ako se zastane kod prve tri tačke da ne treba stajati kod druge tri tačke,i obrnuto, ako se ne zastane kod prve tri tačke potrebno je zastati kod druge tri.

Primjer:

ذَٰلِكَ ٱلْكِتَابُ لاَ رَيْبَ ۛ فِيهِ ۛ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ.

VJEŽBA

Pravilno pročitaj ajete u kojima su **znakovi za zastajanje** posebno označeni!

وَأَمَّا ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فَيَـــقُولُونَ مَا ذَا أَرَادَ ٱللَّهُ بِهَـــٰذَا

مَثَلاًۘ يُضِلُّ بِهِ كَثِيراً وَ يَهْدِى بِهِ كَثِيراًۚ وَ مَا يُضِلُّ بِهِ

إِلاَّ ٱلْفَاسِقِينَ . وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ

يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌۚ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ ٱلرُّبُعُ مِمَّا

تَرَكْنَۚ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصِينَ. لِيَحْمِلُواْ أَوْزَارَهُمْ

كَامِلَةً يَوْمَ ٱلْقِيَامَةِۙ وَ مِنْ أَوْزَارِ ٱلَّذِينَ يُضِلُّونَهُمْ بِغَيْرِ

عِلْمٍ. إِلاَّ ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِنْ قَبْـــلِ أَنْ تَقْدِرُواْ عَلَيْهِمْۖ

فَٱعْلَمُواْ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ. قَالَ فَإِنَّـــهَا مُحَرَّمَةٌ

عَلَيْهِمْۛ أَرْبَعِينَ سَنَةًۛ يَتِيهُونَ فِى ٱلْأَرْضِ فَلاَ تَأْسَ.

DVANAESTA LEKCIJA

نْ

IKLĀB

Kada dođu nūn sa sukunom (نْ) ili tenvīn (ـً) ispred harfa bā (ب) čitaju se kao harf mīm (م). Ovo pravilo naziva se iklāb.

نْ ili tenvīn (ـً ـٌ ـٍ) ispred ب čita se kao م
نْ se pretvara u م

Primjeri:

مِنْ بَعْدِ čita se kao da je napisano مِمْ بَعْدِ

وَاقِعٌ بِهِمْ čita se kao da je napisano وَاقِعُمْ بِهِمْ

U medinskom izdanju Kur'ana iklāb je označen:

a) sa malim harfom mīm (م) koje se umjesto sukūna nalazi iznad harfa nūn (نۢ).

Primjer:

مِنۢ بَعۡدِ

b) sa malim harfom mīm (م) umjesto drugog znaka u tenvīnu.

Primjer:

عَلِيمُۢ بِذَاتِ

VJEŽBA

Pravilno pročitaj **iklāb** koji je u sljedećim ajetima posebno označen!

بَلْ هُوَ ءَايَاتٌۢ بَيِّنَاتٌ.مِنۢ بَعْدِ مَوْتِهَا.تَدْرِى نَفْسٌۢ

بِأَىِّ أَرْضٍ تَمُوتُ. نُزُلاًۢ بِمَا كَانُواْ يَعْمَلُونَ. وَ إِنْ

كَانَ مِنْ قَوْمٍۭ بَيْنَكُمْ. إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِذَاتِ

ٱلصُّدُورِ. مَا جَاءَنَا مِنۢ بَشِيرٍ وَ لاَ نَذِيرٍ. أَخَذْنَا

ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ بِعَذَابٍۭ بَئِيسٍۭ بِمَا. قَالُواْ نَعَمْ فَأَذَّنَ

مُؤَذِّنٌۢ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ ٱللَّهِ عَلَى ٱلظَّالِمِينَ. فَبِأَىِّ

حَدِيثٍۭ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ. إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنۢ بَعْدِ قَوْمِ

نُوحٍ. وَ إِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِنۢ بَنِى ءَادَمَ.وَ عَلَى

ٱلْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلاًّۢ بِسِيمَاهُمْ.

TRINAESTA LEKCIJA

ۘ ۢ

RAZLIKA IZMEĐU OZNAČAVANJA IKLĀBA I ZNAKA ZA OBAVEZNO STAJANJE

U prethodne dvije lekcije naučili smo da se iklāb označava malim harfom mīm koje se umjesto sukūna nalazi iznad harfa nūn(نۢ), te da je znak za obavezno zaustavljanje također mali harf mīm iznad riječi (يَسْمَعُونَۘ).

Razlika između označavanja iklāba i znaka za obavezno stajanje istaknuta je različitim pisanjem malog harfa mīm. Iklāb se označava malim harfom mīm sa dugim vertikalnim završetkom (ۢ), dok se znak za obavezno stajanje označava malim harfom mīm sa kratkim vodoravnim završetkom (ۘ).

ZNAK ZA IKLĀB →	ۢ
ZNAK ZA OBAVEZNO ZASTAJANJE →	ۘ

Primjer:

Iklāb

إِلاَّ ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِنۢ بَعۡدِ ذَٰلِكَ وَ أَصۡلَحُواْ فَإِنَّ ٱللَّهَ

غَفُورٌ رَحِيمٌ.

Znak za obavezno stajanje

ٱلَّذِينَ ءَاتَيۡنَاهُمُ ٱلۡكِتَابَ يَعۡرِفُونَهُ كَمَا يَعۡرِفُونَ أَبۡنَاءَهُمُۘ

ٱلَّذِينَ خَسِرُواْ أَنۡفُسَهُمۡ فَهُمۡ لاَ يُؤۡمِنُونَ.

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima su **iklāb i znak za obavezno zastajanje** posebno označeni!

لَعَنَهُ ٱللَّهُ وَقَالَ لاَ تَّخِذَنَّ مِنۡ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفۡرُوضًا.

وَلَئِنۡ أَصَابَكُمۡ فَضۡلٌ مِنَ ٱللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنۡ لَمۡ تَكُنۢ

بَيۡنَكُمۡ وَبَيۡنَهُ مَوَدَّةٌ. فَئَامَنَ لَهُ لُوطٌۘ وَقَالَ إِنِّى مُهَاجِرٌ

إِلَى رَبِّى. إِنَّ ٱللَّهَ عَلِيمٌۢ بِمَا يَصۡنَعُونَ.

ČETRNAESTA LEKCIJA

مِن رَّبِّهِمْ

IDGĀMUN BILĀ GUNNEH

Idgāmun bilā gunneh nastaje kada harf nūn sa sukūnom (نْ) ili tenvīn dođu ispred harfova lām (ل) i rā (ر). Tada se nūn sa sukūnom (نْ) **i** drugi dio tenvīna uklapaju u harf lām (ل) i rā (ر) koji se čitaju kao da je na njima tešdīd (ّ).

مِنْ رَبِّ se čita kao da je napisano مِرَّبِّ
مُصَدِّقاً لِمَا se čita kao da je napisano مُصَدِّقَ لِّمَا

U medinskom izdanju Kur'ana idgāmun bilā gunneh označen je tako što se harf nūn (ن) piše bez sukūna, a harfovi lām (ل) i rā (ر) napisani su sa tešdīdom (ّ). Znakovi tenvīna malo su rastavljeni (ٌ), a harf nakon tenvīna napisan je sa tešdīdom.

Primjeri:

هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ   مِن رُّسُلِهِ   لِيَوْمٍ لَّا رَيْبَ

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **idgāmun bilā gunneh** posebno označen!

وَمَن لَّمْ يَحْكُم بِمَا أَنزَلَ ٱللَّهُ ۝ إِنَّ ٱللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَكُمْ فِى مَا ءَاتَاكُمْ ۝ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِن

رَّبِّكَ وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ ۝ وَلَٰكِنِّى

رَسُولٌ مِّن رَّبِّ ٱلْعَالَمِينَ ۝ وَلَٰكِن لَّا تُحِبُّونَ

ٱلنَّاصِحِينَ ۝ وَمَا أُوتِىَ ٱلنَّبِيُّونَ مِن رَّبِّهِمْ ۝ وَتَرَكَهُمْ

فِى ظُلُمَاتٍ لَّا يُبْصِرُونَ ۝ وَأَن تَصُومُوا۟ خَيْرٌ لَّكُمْ

إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّن تَبُورَ ۝

PETNAESTA LEKCIJA

قُل لَّنْ

IDGĀMU MISLEJN

Idgāmu mislejn znači uklapanje istih harfova. Kada u kur'anskom tekstu dođu dva ista harfa jedan do drugog tako da je na prvom od njih sukūn, tada se prvi harf neće čitati, a drugi će se čitati kao da je na njemu tešdīd.

Primjer:

أَنِ ٱضْرِبْ بِعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ

čita se kao da je napisano:

أَنِ ٱضْرِ بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ

U medinskom izdanju Kur'ana idgāmu mislejn je označen tako što na prvom harfu nema nikavih oznaka, a drugi harf je napisan sa tešdīdom.

Primjer:

فَهَل لَّنَا مِن شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُواْ لَنَا

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **idgāmu mislejn** označen tamnijom bojom!

وَذَا ٱلنُّونِ **إِذ ذَّ**هَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَن **لَّن نَّ**قۡدِرَ عَلَيۡهِ ۞

ذَٰلِكَ بِمَا عَصَو**اْ وَّ** كَانُواْ يَعۡتَدُونَ ۞**قُل لَّ**ن يُصِيبَنَا إِلَّا

مَا كَتَبَ ٱللَّهُ لَنَا۞ثُمَّ بَدَّلۡنَا مَكَانَ ٱلسَّيِّئَةِ ٱلۡحَسَنَةَ حَتَّىٰ

عَفَو**اْ وَّ** قَالُواْ قَدۡ مَسَّ۞قَالَ أَلَمۡ أَ**قُل لَّ**كُمۡ إِنِّي أَعۡلَمُ

غَيۡبَ ٱلسَّمَاوَاتِ وَ ٱلۡأَرۡضِ ۞فَٱكۡتُبُوهُ وَلۡيَـــكۡ**تُب**

بَّيۡنَكُمۡ كَاتِبُۢ بِٱلۡعَدۡلِ ۞فَمَا رَبِح**َت تِّ**جَارَتُهُمۡ وَ مَا

كَانُواْ مُهۡتَدِينَ ۞وَٱذۡكُ**ر رَّ**بَّكَ كَثِيراً وَسَبِّحۡ بِٱلۡعَشِيِّ وَ

ٱلۡإِبۡكَارِ۞ذَٰلِكَ تَأۡوِيلُ مَا لَمۡ تَسۡطِ**ع عَّ**لَيۡهِ صَبۡرًا ۞وَمَنۡ

يُكۡرِ**هْهُّ**نَّ فَإِنَّ ٱللَّهَ مِنۢ بَعۡدِ إِكۡرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَّحِيمٌ۞

ŠESNAESTA LEKCIJA

لَهُم مِّنْ

IDGĀMU MISLEJNI ME'AL GUNNEH

Idgāmu mislejn me'al gunneh znači uklapanje istog harfa sa izgovorom kroz nos. Harf koji se uklapa jedan u drugi, a izgovara se kroz nos je harf mīm (م). Dakle, kada u kur'anskom tekstu dođe harf mīm sa sukūnom ispred drugog harfa mīm tada se oni uklapaju jedan u drugi i čitaju kroz nos.

Primjer:

إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

čita se kao da je napisano:

إِنْ كُنْتُمُّؤْمِنِينَ

U medinskom izdanju Kur'ana idgāmu mislejn me'al gunneh je označen isto kao i idgāmu mislejn: na prvom harfu nema nikavih oznaka, a drugi harf napisan je sa tešdīdom.

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **idgāmu mislejn me'al gunneh** označen tamnijom bojom!

فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ ٱللَّهُ مَرَضًا ۝ ٱلَّذِى خَلَقَكُم

مِّنْ نَّفسٍ وَاحِدَةٍ وَ خَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا ۝ وَ أَدْخَلْنَاهُمْ

فِى رَحْمَتِنَا إِنَّهُم مِّنَ ٱلصَّالِحِينَ ۝ فَٱرْزُقُوهُم مِّنْهُ

وَ قُولُواْ لَهُمْ قَوْلاً مَعْرُوفًا ۝ وَمَا لَهُم مِّن نَّٰصِرِينَ ۝

نُكَفِّرْ عَنكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ نُدْخِلْكُم مُّدْخَلاً كَرِيمًا ۝ ثُمَّ

بَعَثْنَاكُم مِّنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ ثُمَّ

تَوَلَّيْتُم مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلاَ فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَ

رَحْمَتُهُ لَكُنتُم مِّنَ ٱلْخَاسِرِينَ ۝ وَ مَا أَنفَقْتُم مِّن نَّفَقَةٍ

أَوْ نَذَرْتُم مِّن نَّذْرٍ ۝ وَ إِذْ نَجَّيْنَاكُم مِّنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ ۝

SEDAMNAESTA LEKCIJA

مَن يَعۡمَلۡ

IDGĀMU MA'AL GUNNEH

Idgamu me'al gunneh nastaje kada harf nūn sa sukūnom (نۡ) ili tenvīn dođu ispred harfova jā (ى), mīm (م), nūn (ن) i vāv (و). Tada se nūn sa sukūnom ili drugi dio tenvīna uklapaju u navedene harfove i izgovaraju kroz nos.

Primjer:

أَنۡ يُؤۡتَى أَحَدٌ مِّثۡلَ čita se kao da je piše: أَن يُؤۡتَى أَحَدٌ مِثۡلَ

U medinskom izdanju Kur'ana Idgāmu me'al gunneh je označen tako što na harfu nūn (ن) koje dolazi prije nema nikakvih oznaka, dok su znakovi tenvīna malo rastavljeni (ٌ)

Harfovi koji dolaze poslije njih pišu se na dva načina:

a) nūn (ن) i mīm (م) napisani su sa tešdidom

b) vāv (و) i jā (ى) pišu se bez ikakvih dodataka

Primjer:

وَ**إِن مِّنۡ** أَهۡلِ ٱلۡكِتَابِ وَلِيًّا **وَلَا** نَصِيرًا **مَن يُنِيبُ**

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **idgāmu me'al gunneh** označen tamnijom bojom!

وَقَالَ رَجُ**لٌ مُّ**ؤۡمِ**نٌ مِّنۡ** ءَالِ فِرۡعَوۡنَ۝وَ**إِن يَ**كُ كَاذِبًا

فَعَلَيۡهِ كَذِبُهُۥ وَ**إِن يَ**كُ صَادِ**قًا يُ**صِبۡكُمۡ۝مِثۡلَ دَأۡبِ قَوۡمِ

نُو**حٍ وَ** عَا**دٍ وَ**ثَمُودَ۝مَا لَكُم مِّنَ ٱللَّهِ مِنۡ عَاصِ**مٍ وَمَن**

يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٍ۝إِلَّا بَشَ**رٌ مِّ**ثۡلُكُم يُرِيدُ **أَن**

يَتَفَضَّلَ عَلَيۡـــكُمۡ۝وَإِنَّ هَٰذِهِۦٓ أُمَّتُكُمۡ **أُمَّةً وَ**ٰحِدَ**ةً وَ** أَنَا۠

رَبُّكُمۡ فَٱتَّقُونِ۝فَ**مَن يَ**عۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ خَيۡ**رًا يَ**رَهُۥ۝وَ**مَن**

يَعۡمَلۡ مِثۡقَالَ ذَرَّةٍ شَ**رًّا يَ**رَهُۥ۝قَوۡ**مًا مَّا** أَتَاهُم **مِّن نَّ**ذِيرٍ۝

OSAMNAESTA LEKCIJA

مِن قَبۡلِهِمۡ

IHFĀ

Ihfā nastaje kada harf nūn sa sukūnom (نۡ) ili tenvīn (ـًـ) dođu ispred sljedećih harfova:

sād (ص), dād (ض), tā (ت), zā (ز), sīn (س), šīn (ش), tā (ط), zā (ظ), fā (ف), qāf (ق), dāl (د), zāl (ذ), sā (ث), džīm (ج), kāf (ك).

Nūn sa sukūnom (نۡ) ili drugi dio tenvīna tada se izgovaraju kroz nos.

Primjer:

مِن قَبۡلُ　　عَذَابٌ شَدِيدٌ　　إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡوَهَّابُ

U medinskom izdanju Kur'ana ihfā je označen tako što na harfu nūn (ن) nema nikakvih oznaka, dok su znakovi tenvīna malo rastavljeni (ٌ).

Primjer:

لَن تُغۡنِىَ عَنۡهُمۡ　　وَٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ　　فِئَةٌ تُقَاتِلُ

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **ihfā** označen tamnijom bojom!

وَ أَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَ رَسُولَهُ **إِن كُنــتُم** مُّؤْمِنِينَ ۞ وَ مِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ **يُنــفِ**قُونَ۞**إِن تَ**سْتَفْتِحُواْ فَقَدْ جَاءَكُمُ ٱلْفَتْحُ

وَ **إِن تَنــتَ**هُواْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَ**إِن تَ**عُودُواْ نَعُدْ وَ**لَن**

تُغْنِيَ عَنــ**كُمْ** فِئَتُكُمْ شَيْئًا۞إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ **يُنفِ**قُونَ

أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّواْ **عَن سَ**بِيلِ ٱللَّهِ فَسَ**يُنــفِ**قُونَهَا ثُمَّ

تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَ**ةً ثُ**مَّ يُغْلَبُونَ ۞ **إِن كُنــتُ**مْ ءَا**مَنتُم**

بِٱللَّهِ وَمَا **أَنــزَ**لْنَا عَلَى عَبْدِنَا ۞وَٱللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْ**ءٍ**

قَدِيرٌ ۞وَ مَا **تُنــ**فِقُواْ **مِن شَ**يْ**ءٍ فِ**ى سَبِيلِ ٱللَّهِ يُوَفَّ

إِلَيْكُمْ وَ**أَنتُ**مْ لاَ تُظْلَمُونَ۞خَلَقَهُ **مِن تُ**رَا**بٍ ثُ**مَّ قَالَ ۞

DEVETNAESTA LEKCIJA

لَكُم بِهِ

IHFĀUN ŠEFEVIJJUN

Ihfāun šefevijjun nastaje kada harf mīm sa sukūnom (مْ) dođe ispred harfa bā (ب). Harf mīm (م) tada se izgovara kroz nos uklapajući se u harf bā (ب).

Primjer:

يَأْمُرُكُمْ بِهِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

U medinskom izdanju Kur'ana ihfāun šefevijjun je označen tako što na harfu mīm (م) nema nikakvih oznaka.

Primjer:

وَلَنَبْلُوَنَّكُم بِشَىْءٍ ءَامَنَ مِنْهُم بِٱللَّهِ

VJEŽBA

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **ihfāun šefevijjun** označen tamnijom bojom!

وَمَا **هُم بِخَارِجِينَ** مِنَ ٱلنَّارِ ۝ وَلَا تَأْكُلُوٓاْ **أَمْوَالَكُم**

بَيْنَكُم بِٱلْبَاطِلِ ۝ إِنَّ ٱللَّهَ **مُبْتَلِيكُم بِنَهَرٍ** ۝ **فَهَزَمُوهُم**

بِإِذْنِ ٱللَّهِ ۝ ٱلشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ ٱلْفَقْرَ وَيَأْمُرُكُم

بِٱلْفَحْشَآءِ ۝ ٱلَّذِينَ يُنفِقُونَ **أَمْوَالَهُم بِٱلَّيْلِ** وَٱلنَّهَارِ

سِرًّا وَعَلَانِيَةً ۝ **يُحَاسِبْكُم بِهِ** ٱللَّهُ ۝ **فَبَشِّرْهُم بِعَذَابٍ**

أَلِيمٍ ۝ **وَجِئْتُكُم بِـَٔايَةٍ** مِّن رَّبِّكُمْ فَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ وَأَطِيعُونِ ۝

حَاجَجْتُمْ فِيمَا **لَكُم بِهِ** عِلْمٌ فَلِمَ تُحَآجُّونَ فِيمَا لَيْسَ

لَكُم بِهِ عِلْمٌ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝ قَالُواْ

رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَٱبْعَثُوٓاْ **أَحَدَكُم بِوَرِقِكُمْ** ۝

DVADESETA LEKCIJA

عَبَدتُّمْ

IDGĀMU MUTEDŽĀNISEJN

Idgāmu mutedžānisejn znači uklapanje srodnih harfova. Srodni harfovi uklapaju su tako što se prvi harf na kojem je sukūn ne čita, a drugi, koji dolazi poslije njega, izgovara se kao da je na njemu tešdīd.

Postoje tri grupe srodnih harfova.

To su:

1. **د** ,**ت** i **ط** Kada jedan od ovih harfova dođe prije drugog uklapa se u njega. Svi harfovi iz ove grupe uklapaju se jedan u drugi, s tim da je uklapanje harfa (**ط**) u harf (**ت**) nepotpuno.

Primjer 1.:

فَهَلْ وَجَدْ تُمْ čita se kao da je napisano: فَهَلْ وَجَتُّمْ

Primjer 2.:

أَثْقَلَتْ دَعَوَا ٱللَّهَ čita se kao da je napisano: أَثْقَلَدَّعَوَا ٱللَّهَ

2. ذ , ث i ظ Svi harfovi iz ove grupe uklapaju se jedan u drugi.

Primjer:

يَلۡهَثۡ ذَّٰلِكَ čita se kao da je napisano: يَلۡهَذَّٰلِكَ

3. ب i م Iz ove grupe samo se harf bā (ب) sa sukūnom uklapa u harf mīm (م) kada dođe prije njega.

Primjer:

يَا بُنَيَّ ٱرۡكَب مَّعَنَا

čita se kao da je napisano:

يَا بُنَيَّ ٱرۡكَمَّعَنَا

U medinskom izdanju Kur'ana idgāmu mutedžānisejn označen je tako što na prvom harfu nema nikavih oznaka, a drugi harf je napisan sa tešdīdom.

Primjer:

إِذۡ أَيَّدتُّكَ بِرُوحِ ٱلۡقُدُسِ

Pravilno pročitaj sljedeće ajete u kojima je **idgāmu mutedžānisejn** označen tamnijom bojom!

وَلَآ أَنَا۠ عَابِدٌ مَّا عَبَ**دتُّ**مْ۞وَلَوْ أَنَّهُمْ **إِذ ظَّ**لَمُوٓا۟ أَنفُسَهُمْ
جَآءُوكَ فَٱسْتَغْفَرُوا۟ ٱللَّهَ۞لَآ إِكْرَاهَ فِى ٱلدِّينِ **قَد تَّ**بَيَّنَ
ٱلرُّشْدُ مِنَ ٱلْغَىِّ ۞لَ**قَد تَّ**قَطَّعَ بَيْنَكُمْ وَ ضَلَّ عَنكُم مَّا
كُنتُمْ تَزْعُمُونَ۞لَئِنۢ بَسَ**طتَ** إِلَىَّ يَدَكَ لِتَقْتُلَنِى۞
وَلَٰكِن يُؤَاخِذُكُم بِمَا عَقَّ**دتُّ**مُ ٱلْأَيْمَانَ۞فَهَلْ
وَجَ**دتُّ**م مَّا وَعَدَ رَبُّكُمْ ۞أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَ**ث ذَّ**ٰلِكَ مَثَلُ
ٱلْقَوْمِ ٱلَّذِينَ كَذَّبُوا۟ بِـَٔايَٰتِنَا ۞يَا بُنَىَّ ٱرْكَ**ب مَّ**عَنَا وَلَا
تَكُن مَّعَ ٱلْكَٰفِرِينَ۞ وَ قَالَ**ت طَّ**آئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَابِ
۞وَدَّ**ت طَّ**آئِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ ٱلْكِتَابِ لَوْ يُضِلُّونَكُمْ۞

DVADESET PRVA LEKCIJA

قُل رَّبِّ

IDGĀMU MUTEKĀRIBEJN

Idgāmu mutekāribejn je uklapanje približno sličnih harfova. Približno slični harfovi uklapaju su tako što se prvi harf ne čita, a drugi se izgovara kao da je na njemu tešdīd.

Postoje dvije grupe približno sličnih harfova. To su:

1. ق i ك Iz ove grupe samo se harf qāf (ق) uklapa u harf kāf (ك).

Primjer:

أَلَمْ نَخْلُقكُّمْ čita se kao da je napisano: أَ لَمْ نَخْلُكُّمْ

2. ل i ر Iz ove grupe samo se harf lām (ل) uklapa u harf rā (ر).

Primjer:

وَ قُلْ رَبِّ čita se kao da je napisano: وَ قُرَّبِّ

U medinskom izdanju Kur'ana idgāmu mutekāribejn označen je tako što na prvom harfu nema nikavih oznaka, a drugi harf je napisan sa tešdīdom.

Primjer:

بَل رَّفَعَهُ ٱللَّهُ إِلَيۡهِ۝ وَ**قُل رَّ**بِّ أَدۡخِلۡنِي مُدۡخَلَ

صِدۡقٖ۝

DVADESET DRUGA LEKCIJA

ۦ

UPOTREBA HARFA JĀ (ۦ)

U medinskom izdanju Kur'ana mali harf jā (ۦ) napisan odvojen od riječi, ili iznad riječi koristi se da bi se označio dugi samoglasnik Ī i kao harf jā (ۦ) koje se čita u sklopu riječi.

Ranije smo naučili da se malim harfom jā (ۦ) označava lična zamjenica HI (damīr) kada se čita kao dugo Ī. Međutim, osim damīra, ponekad se mali harf jā (ۦ) koristi da bi se označio izgovor dugog samoglasnika Ī u drugim riječima. Uglavnom su to riječi u kojima dva harfa jā (ى) dolaze jedan do drugog.

Primjer:

رَبِّىَ ٱلَّذِى يُحۡىِۦ وَيُمِيتُ

وَيَقۡتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيۡرِ ٱلۡحَقِّ

Ponekad su i neke druge riječi napisane sa malim harfom jā.

Primjer:

إِبْرَاهِـۦـمُ　　　　إِۦلَافِهِمْ

Mali harf jā (ۦ) koristi se u medinskom izdanju Kur'ana i za pisanje harfova koji su u Osmanovom mushafu izostavljeni, a koji se prilikom učenja Kur'ana izgovaraju.

Primjer:

إِنَّ وَلِـۦِّىَ ٱللَّهُ ٱلَّذِى نَزَّلَ ٱلْكِتَابَ

DVADESET TREĆA LEKCIJA

SEDŽDEI-TILĀVET

Sedždei-tilāvet je sedžda koju su učač Kur'ana i onaj koji sluša učenje Kur'ana dužni učiniti kada se prouči ajet sa znakom sedžde. Sedždei-tilāvet se sastoji od jedne sedžde na kojoj se uči tri puta *Subhane rabbijel-'ala*.

Tri su vizuelana znaka u medinskom izdanju Kur’ana koji učača Kur'ana upozoravaju da treba učiniti sedždu:

- Znak na kraju ajeta

- Znak pored ajeta

——————Prava crta iznad riječi sedžda u ajetu

Primjer:

U medinskom izdanju Kur'ana nalazi se petnaest ajeta sa znakom sedžde.

SADRŽAJ

SADRŽAJ